

Handwritten text in a cursive script, likely a title or description, partially obscured by a library stamp.

163
9 **PRECATIO DOMINICA IN SE-**
ptem portiones distributa per D. ERA
SMVM Rotrodamum.

9 **OPVS RECENS AC MODO**
natum, & mox excusum.

9 **Cum priuilegio Cesareo.**

DES. ERASMVVS ROTERODA-
mus Iodoco Ludouico Vuiffenburgenfi serenifs.
Poloniæ regis à secretis, & oratori S.D.

ON abs re multis iam seculis Mimi
illi applauditur, uir absolutissime: Ro-
gando cogit, qui rogat potentior. Ve-
rum is haud scio, an in quenquam ma-
gis competat quàm in te, qui tam eru-
dite epistolæ, munus tã elegans addideris, idq; sic è lō-
ginquo missum, ut recusare non liceret, nisi uoluisssem
abijcere. Quid aut̃ nō dicā à me, qui sum plus satis ex-
pugnabilis, sed à quantūuis etiā diffiali, nō extorqueat
talis epistola, tot machinis ad expugnandū animū in-
structa, blandicijs petax, argumētisurgens, eruditione
perstringēs, eloquētia rapiens: sed nulla re uiolentior,
q̃ mira quadā & amabili modestia, quæ tantū apud me
ualet, ut non solum hanc rem & faālem & piam, ue-
rum etiam aliquid iniquius impetrare potuerit. Mox
igitur ut tuæ mihi reddeite sunt literæ, reddeite sunt au-
tem serius, hoc est, sub Calendas Septembres, arrepto
calamo præstiti quod uolebas. Erit hoc qualecunq; &
nostre amicitie, & meæ erga Poloniam, aut si prisco
uocabulo magis caperis, Sarmaticam gentem, beneuo-
lentia felix auspiciū. Genti gratulor, quæ quum olim
ob barbariē male audierit, nunc & literis, & legibus,
& moribus, & religione, & si quid aliud est, quod à
Barbarici probro uindicet, sic floreat, ut cum præci-

puis ac laudatissimis nationibus certare possit. *Quam*
quam & olim quum inter feros ac barbaros censerentur
 Sarmatæ, tamen à morum censore Iuuenale, integritatis
 nomine prælati sunt cultissimis Atheniësis: neq;
 Sarmatæ, inquit, nec Thrax, qui sumpsit pennas, me-
 dijs sed natus Athenis. Ne comemorem interim ditio-
 nis amplitudinem, Russos etiam albos, & Lituanos
 complectentis, quibus omnibus latissime imperat à Vi-
 stula flumine ad Tauricam Cheronesum, à mari Bal-
 thico ad Carpathum montem Sigismundus rex, quum
 omnibus magno principe dignis dotibus excellens, tū
 multis ac magnis ex hoste Tartaro Moschoq; relatis
 uictorijs clarus, quibus haud scio an ullæ magis fue-
 rint necessariae tuendis Christianæ ditionis limitibus.
 Verum hæc aliàs fortasse tempestiuus dicentur. Nunc
 accipe precationem dominicam, in septem partis dige-
 stam, ut & tu iubebas & ab alijs factitatū uideo: quan-
 quam mihi duæ postremæ: Et ne nos inducas in tenta-
 tionem, sed libera nos à malo: nibilo rectius uidentur
 distractæ, quàm si quis ex proxima: Et remitte nobis
 debita nostra, sicut & nos remittimus debitoribus no-
 stris: duas facere uelit. Quod si tuæ pietati parum erit
 septem diebus totam absolvere, potes, quod etiā à ma-
 ioribus uideo factum, singulos dies in septem precan-
 di tempora partiri. Bene uale. Basileæ, nono Calend.
 Nouemb. An. M.D.XXIII.

Precatio

Domine doce nos orare. Luc. xi.

PRECATIO DOMINICA DIGE/
sta in septem partibus, iuxta septem dies, per
D. Erasmus Rotterodamum.

Pater.

VDI pater in
coelis habitans
uota filiorū tuo-
rū, corpore qui-
dē hoc mortali
adhuc in terris
herētū, ceterū
animis ad coele-
stem patriam ac
domum paternā
anhelantū, ubi

intelligunt sibi repositum thesaurum eternae felicitatis,
hereditatem uitae immortalis. Agnosscimus tuam subli-
mitatem, conditor, seruator, ac moderator omnium quae
in coelis sunt, et quae in terris: agnoscamus nostram hu-
militatem. Nec auderemus te patris uocabulo compelli,
indigni qui serui dicamur tui: nec honorificentis-
simum nomen filiorum nobis uindicare, quo nec ange-

a 4 los

UNIVERSIDAD
PRECATIO DOMINICA

los tuos dignatus es, nisi tua gratuita bonitas nos in
huius nominis honorem adoptasset. Erasmus serui pec-
cati, infeliciter geniti ex Adam: eramus filij satanae, cu-
ius spiritu ad omne flagitiorum genus agebamus. Sed
tu nostri misertus per unigenitum filium tuum Iesum
exemisti nos à seruitute peccati: emancipasti à patre di-
abolo: uindicasti ab eterni ignis hereditate: ac per fidē
et baptismum in filij tui corpus inritos, adoptare di-
gnatus es, et in nominis, et in hereditatis consortiū.
Ac ne quid diffideremus tuæ erga nos pietati, ueluti pi-
gnus quoddam tuæ erga nos charitatis, cœlitus immisi-
sti in animos nostros spiritum filij tui, qui propulsato
timore seruili, non ueretur in cordibus nostris assidue
clamare: Abba pater. Docuit et hoc nos filius tuus, per
quem nobis largiris omnia, ut iam tuo spiritu renati,
posteaquàm in baptismo renunciauimus patri diabo-
lo, posteaquàm desijimus habere patrem in terris, solū
patrem cœlestem agnosceremus, cuius potentia condi-
ti sumus, quum nihil essemus: cuius bonitate restituti su-
mus, quum perissemus: cuius sapientia gubernamur et
conseruamur, ne reuoluamur in exitium. Addidit ille
tui compellendi fiduciam: præscripsit precandi formu-
lam. Agnosce filij tui precationem: agnosce filij tui
spiritum, te pro nobis per nos interpellantem. Non dedi-
gnaberis ab his appellari pater, quos filius tuus, tui si-
millimus, dignatus est appellare fratres. Non est quur
nobis placeamus, sed est quur tuam filijq; tui benigni-
tatem

PER ERASMV M Roterod.

tatem glorificemus, quum nihil hic sibi uindicare pos-
sint nostra merita, sed totū hoc tuæ gratuita sit libera-
litas. Placuerūt tibi magis charitatis et pietatis uoca-
bula, quàm timoris: pater audire mauis, q̃ dominus. Re-
damari præoptas à filiis, quàm à seruis timeri. Ama sti
prior, et hoc ipsum tui muneris est, quod te redama-
mus. Audi pater spirituum, filios tuos spirituales, te in
spiritu adorantes. Talibus enim adoratoribus delectari
te, docuit nos filius tuus, in hoc abs te missus in mun-
dum, ut doceret nos omnem ueritatem. Audi uota con-
cordiæ. Non enim conuenit, ut inter fratres, quos tua
bonitas æquauit in honore gratuito, ambitione, cōtem-
ptōe, odio, liuore iter sese diffideāt. Oēs ex eodē patre
pēdemus, oēs eadē petimus. Nec sibi qsq; peculiariter
rogat aliquid, sed uelut unius corporis membra, eodē
animata spiritu, qđ in cōmune oībus expediat, postu-
lamus. Nec enim auderemus aliud abs te petere, quàm
qđ iussit filius tuus: nec auderemus aliter petere, quàm
ille præscripsit. Sic enim petentibus promisit filius tu-
us fore, ut quicquid peteremus in ipsius nomine, impe-
traremus. Quoniam autem quū dominus noster Iesus

N
O
S
T
E
R.

SANCTI
ficetur no-
men tuum.

PRECATIO DOMINICA

nitabilem potentiam, ueneretur eternam tuam sapientiam, amet ineffabilem bonitatem. **T**ua quidem gloria ut immensa, ita nec initium habens, nec finem habitura, semper flores in sese: neque crescere potest, neque decrescere: sed humani generis refert, ut illa cunctis innotescat. **N**obis enim uita eterna est, nouisse te solum uerum deum, et quem misisti, Iesum Christum. **T**ui nominis splendor obscuraret et extingueret in nobis omnem humanam gloriam. Ne quisquam sit, qui sibi uel minimam aliquam glorie portionem ausit usurpare. **N**am gloria quae est extra te, uera est ignominia. Efficit hoc pietas naturae in filiis iuxta carnem progenitis, ut ingenti affectu desiderent honestam famam parentum suorum. Videmus quam gestiant gaudio, quam exultent, quam sibi placeant, si contingat aliquis egrum ius honos his unde prognati sunt: puta si triumphus, si status in foro cum honorifica inscriptione, si principatus. Parentis enim gloriam pro sua ducunt. **R**ursum quam moerent, quam deiciuntur animo, si quid ignominiae contingat inuri nomini paterno. **A**deo penitus insensit hoc animis hominum naturae affectus, ut parentes in filiis, et filii gloriantur in parentibus. **A**t nos, quo uehementior est pietas diuina, quam affectus humanus, hoc ardentius sitimus tui nominis gloriam, ac discruciamur unice, si, cui soli debetur omnis gloria, ignominia afficiatur. **N**on, quod ullo probro possit inquinari tuae gloriae splendor, sed quod ad nos attinet, quodammodo fit iniuria

PER ERASMV M ROTEROD.

fit iniuria tuo nomini, quam gentes uel ignorato uel contempto rerum omnium conditore, uenerantur et adorant contemptissimas etiam creaturas, ueluti saxaeas aut ligneas, aut coloribus fucatas imagines, boues, arietes, simias, porcum, cepe, et in his omnibus impuros demones. **H**is ueluti dijs canuntur hymni, immolantur uetulae, incenduntur thura. **H**aec uidentes filij tui, discruciamur duplici nomine: et quod tu fraudaris debita gloria, et quod illi miseri percunt sua dementia. **Q**uam et Iudei non desinunt in synagogis suis filium tuum unicum abominandis probris afficere. **Q**uicquid autem probri confertur in filium tuum unicum Iesum, qui splendor est tuae gloriae, in te confertur. **N**obis probri loco impingunt gloriosum cognomen filij tui, ignominiosius ducentes, appellari Christianum, quam furem aut homicidam: nobis exprobrant crucem filij tui, quae nostra est gloria. **N**on hoc tuae debemus misericordiae, quod te salutis omnis autorem agnoscimus, quod tibi aequalem filium tuum adoramus, quod utriusque spiritum hausimus. **M**isereatur et istorum tua clementia pater celestis, ut gentes relicto simulacrorum cultu, te solum uenerentur: Iudei relicta superstitione legis, spiritu tuo docti, si agnoscunt deum, ex quo omnia: agnoscant et dei filium, per quem omnia: agnoscant et spiritum sanctum, diuinae naturae consortium: in tribus personis adorent eandem maiestatem, et in simplici essentia agnoscant triplicem personarum proprietatem: ut omnis natio,

PRECATIO DOMINICA

io, omnis lingua, omnis sexus, omnis etas ubiq; cōsentiat in gloriam & laudē tui sanctissimi nominis. Ut nam autē & nos, qui filij tui uocamur, apud hos qui te ignorant, non simus dehonestamento tuæ gloriæ.

Quemadmodum enim gloria patris est filius sapiens, ita filij degeneres ignominiam conciliant parentibus suis. Non est autem germanus filius, qui pro sua uirili non imitatur ingenium ac mores patris sui. Filius tuus Iesus germanissimus est filius: quia perfectissima est imago patris, quē totum refert ac representat. Nos qui adoptione, non natura filij sumus, cōformantes nos ad exemplū filij tui, pro uiribus accedere conamur ad aliquam tui similitudinem: ut quemadmodum perfectissime glorificatus es in filio tuo, ita pro modulo nostræ imbecillitatis glorificeris & in nobis. Glorificaris autem, si mundus conspiciat nos iuxta filij tui doctrinā uiuentes, te super omnia diligentes, si proximum perinde ut nos ipsos diligimus: diligentes, si bene uolentes q̄ nobis uolunt male: bene facientes, qui nobis male faciunt. Hec enim nos docuit filius tuus, prouocās ad imitationem patris cœlestis, qui solem suum iubet oriri super bonos ac malos. Quantū autem dedecus inuehunt gloriæ tuæ, qui quū Christiani uocentur, furātur, moechantur, litigant, belligerantur, ambiunt, ulciscuntur, fraudant, peierant per adorandum nomen tuum, nonnunquam & blasphemij incessunt: uentrē habent pro deo: te contempto, Mammonæ seruiunt. Nam hominū

uulgus

PER ERASMV M ROTEROD.

uulgus deū ex ipsius cultoribus æstimat. Etenim quū uident tui nominis professores impie uiuentes, dicūt: Ualeat ille deus, qui tales habet cultores: ualeat ille dominus, qui tales habet seruos: ualeat ille pater, qui tales habet filios: ualeat ille rex, qui talem habet populum. Eoq; filius tuus nos docuit, ut quemadmodum ipse & uiuens & moriens glorificauit nomen tuum, ita nos quoq; pro nostro modulo castis & inculpatis moribus gloriā tui nominis illustremus. Luceat, inquit, lux uestra coram hominibus, ut uideant opera uestra bona, & glorificent patrem uestrum, qui in cœlis est. In nobis o pater cœlestis nihil est lucis, nisi fuerit abs te profectum, qui perennis es fons omnis luminis: nec ex nobis quicquam proficisci potest bonorum operum. Itaq; tua bonitas in nobis operetur, tua lux in nobis luceat, quemadmodum lucet in rebus omnibus abs te cōditis, æterna tua potentia, inscrutabilis sapientia, inestimabilis benignitas, quā præcipue tamen erga genus humanum declarare uoluisti. Itaq; quocunq; uertimus oculos, omnia carunt nominis tui gloriam. Aetherei spiritus die noctuq; regem suum laudibus celebrāt. Tā hæc tam admiranda cœlorum fabrica quam suspicimus, elementorum discors cōcordia, statim maris accessus ac recessus, fontium scatebræ, perennes amnium cursus, tot rerum, tot arborum, herbarum & animantiū species, ac singulis quibsq; sua quedam uis insita, ut magnes ferrum attrahat, herbæ morbis præsens remediū adferant.

PRECATIO DOMINICA

Perant. Hec inquam omnia quid aliud nobis loquuntur,
 quam nominis tui gloriam? te solum esse uerum
 deum, solum eternum, solum immortalem, solum poten-
 tem, solum sapientem, solum bonum, solum misericor-
 dem, solum iustum, solum ueracem, solum admirabile,
 solum amabilem, solum adorandum. **I**n iuriam facit tuo
 glorioso nomini pater, qui ex his titulis, qui tibi soli
 debentur, quicquam sibi decerpit. Nam si quid harum
 uirtutum in nobis est, id omne abs tua proficiscitur mi-
 sericordia. **D**a igitur pater, ut undique glorificetur
 nomen tuum. **R**eluceat & in moribus nostris, non mi-
 nus quam in angelis ceterisque rebus abs te conditis, tui
 nominis gloria: ut quemadmodum qui mundum hunc
 contemplantur, ex admirabili opificio colligunt

opificis magnitudinem ita qui te non no-
 runt, exemplo nostro commoti, & su-
 am agnoscant turpitudinem.

& tuam admirentur be-
 nignitatem: & hac ra-

tione conuer-

si, simul

nobiscum glo-

rificent sanctissimum

nomen tuum, ac filij tui Iesu,

& ab utroque proficiscentis spi-

ritus sancti, quibus ex æquo debetur

omnis gloria per omnia secula. Amen.

Adueniat

Adueniat regnum tuum.

PATER celestis, autor, conditor, cōser-
 uator, instaurator, & gubernator omni-
 um quæque in coelis sunt, quæque in terris:
 à quo uno manat omnis auctoritas, pote-
 stas

Die Lunæ.

PRECATIO DOMINICA

stas, regnum, imperium, & conditis & non cōditis, uisibilibus pariter & inuisibilibus: cui cœlum thronus est, cui terra scabellum pedum, cui sceptrū æterna atq; immobilis uoluntas, cui nulla potentia potest resistere: olim per prophetas tuo spiritu afflatus pollicitus es tuis ad salutem humani generis regnum quoddam spirituale, quod in te renatos assereret in libertatem, exemptos à tyrannide diaboli, qui iam pridem regnabat in hoc mundo peccatis obnoxio: & ad hoc regnum asserendum filium tuum unigenitum è cœlis in terras mittere dignatus es, qui nos morte sua redēptos, è seruis diaboli, redderet filios dei. Nam & Euangelicam doctrinam suam, dum in terris esset, solitus est appellare regnum cœlorum: & regnum dei, quod occultum & inter nos abditum esse docuit: optant & illud tui filij, uotisq; ardentibus flagitant: ut hoc regnum quod dominus noster Iesus coepit tibi uindicare, indies magis ac magis sese proferat: & quotidie latius propagetur in terris, donec illud tibi plenum & integrum tradat idē filius tuus, subiectis omnibus quos æterna tua uoluntas huic regno destinarat: sublataq; iam omni rebellionē spirituum ac malarum cupiditatum, quæ nūc quoq; militant aduersus maiestatem tuam, tuæq; reipublicæ tranquillitatem infestant, undiq; pacatū ac tranquillū sit regnum tuū. Adhuc enim mundus hic omnibus machinis oppugnat filios tuos, mortali corpore onustos: adhuc humanæ cupiditates, ueterisq; peccati reliquiæ

PER ERASMV M ROTEROD.

reliquiæ rebellionem moluntur aduersus spiritum, adhuc noxij spiritus, quos tu è ciuitate tua cœlesti deturbasti, è sublimi aëre telis igneis impetunt, quos tu grauitate tua bonitate ex huius mundi regno selectos, cooptasti in regnū tuū filij tui coheredes. Da pater omnipotens, ut quos tua pietas semel à peccati tyrannide liberatos, tuoq; regno ascriptos esse uoluit, eiusdē tuæ pietatis beneficio persistant in libertate sua: neq; quisquam abs te filioq; tuo deficiens, reuoluatur in diaboli tyrannidem. Ita fiet, ut & nos feliciter per filiū tuū regnemus in te, & tu ad nominis tui gloriam regnes in nobis. Tua enim gloria, nostra erit felicitas: & nostra felicitas, tua erit benignitas. Docuit nos filius tuus Iesus huius mundi regnum contemnere, quod opibus, quod sate^litio, quocūq; copijs & armis cōstat, quod fastu uiolentiæq; geritur, quod crudelitate & paratur & defenditur. Nam ille spiritu cœlesti uicit impiū spiritum huius mundi principem, innocentia superauit peccatum, mansuetudine uicit ferociam, per summam ignominiam: recuperauit æternam gloriam, per mortem restituit uitam, per crucē de spiritibus impijs egreditur triumphum. Sic mirabiliter bellaisti, sic uicisti, sic triumphas ac regnas pater in filio tuo Iesu, per quē nos in huius regni consortium allegisti. Sic regnas ac triumphas in sanctis martyribus tuis, in castis uirginibus tuis, in incorruptis confessoribus tuis. Nec enim illi suis uiribus aut præsidijs uicerunt tyrannorum se-

b uitiam

PRECATIO DOMINICA

uitiam, aut carnis lasciuia, aut huius mundi malici-
am: sed tuus spiritus, quem illis impertire dignatus es,
ad tui nominis gloriam, & ad humani generis salutē
hæc omnia cœpit, prouexit, ac perfecit. Optamus ut in
nobis quoq; semper efflorescat regnū tuum, qui tam
etsi nō edimus miracula, quoniam tempus aut res nō
exigit, si non includimur, excruciamur, secamur, uri-
mur, suffigimur in crucem, demergimur in mare, aut
decollamur: tamen illustrabitur et in nobis uis ac splē-
dor tui regni, si mundus conspexerit nos tui spiritus
præsidijs inuictos aduersus omnes insultus satanæ, ad-
uersus carnē ad ea quæ sūt inimica spiritui sollicitatē,
aduersus mundum omni machinarum genere prouo-
cantem, ut deficiamus à fiducia, quam semel in te fixi-
mus. Quoties amore tui spretū huius m̃di regno, se-
quimur promissa regni cœlestis, quoties reiecto mam-
mona, unicum illud margaritum euangelicum ample-
ctimur: quoties repudiatis omnibus, quæ iuxta carnē
ad tēpus dulcia uidentur, æternæ felicitatis spe, omnia
quamuis dura, fortiter perpetimur: quoties u. hementi-
ssimos naturæ affectus, & ea quæ nobis sunt charis-
sima, ueluti parentes, liberos, uxorem, cognatos amo-
re tui negligimus: quoties comprimentes æstus iracun-
diæ, pro conuicio sermonem amicū, pro maleficio be-
neficiū tui respectu repēdimus: toties debellās in no-
bis regnum satanæ, ac tui regni potentiam aperis. Sic
uisum

PER ERASMV M ROTEROD.

uisum est pater tuæ sapiētiæ, ut hac graui perpetuaq;
colluctatione uirtutem tuorum & exerceres & con-
firmares. Auge uires filijs tuis, ut semper è prælio di-
scendant firmiores, ac paulatim imminutis aduersario-
rū opibus, tu indies magis ac magis regnes in nobis.
Sed nondum tuo iugo pater optime totus mundus cer-
uicem submitit. Multas nationes adhuc occupat tyran-
nus ille satanas. Nondum est unum ouile, & unus pa-
stor, quod futurum expectamus, iudeis etiā in regnum
Euangelicum sese aggregantibus: multis adhuc igno-
tum est, quanta libertas sit, quanta dignitas sit, quan-
ta felicitas, tuo cœlesti regno subijci: & ideo malunt
esse mancipia diaboli, quā filij tui, coheredes Iesu,
confortes regni cœlestis. Et inter hos quoq; qui nunc
intra ecclesiā tuæ mœnia uersantur, tuiq; regni insi-
gne præ se ferunt, heu non parū multi sunt, qui conspi-
rant cum aduersario: regniq; tui gloriā, quod in ipsis
est, dedecorant, ac robur labefactant. Optamus igitur
unice tempus illud, quod tibi soli notum esse uolu-
isti, quō iuxta filij tui promissum, missi angeli tui pur-
gabunt arcem ecclesiæ tuæ, ac sublatis zizanijs purū
triticum colligent in horreum, ac de regno tuo tollent
omniā scandala, quā iam nec erit fames, nec pauperi-
tas, nec nuditas, nec morbus, nec mors, nec persecutio,
nec ullum omnino malum, aut mali metus, sed to-
tum corpus unigeniti tui simul agglomeratum capiti
b 2 suo regi,

PRECATIO DOMINICA

PER ERASMV M ROTEROD.

Suo, regni coelestis felicissimo consortio perfruatur.
Qui uero interim diabolo tyranno seruire maluerint,
cum suo domino supplicij eternis addicentur. Nimi-
rum hoc est regnum Israel, quod Iesu Christo filio tuo
relicturo terras, & ad te redituro discipuli mature res-
stitui postulabant. Reddidisti cælum ab omni rebellio-
ne tranquillum cieccto Lucifero cum sua factione. Sic
 olim resuscitatis in uitam corporibus hominum, sepa-
 rabis oues ab hædis: & qui regnum Euangelicum hic
 pro sua uirili sunt amplexi, ad eterni regni possessio-
 nem inuitabuntur, quod illis destinarat tua bonitas an-
 te conditum mundum. Hûc diem à filio tuo Iesu pro-
missum, optamus pater in cœlis habitans ac regnans,
filij tui in terris, hoc est, in exilio habitantes, grauari
hoc domicilio terreni corporis, & ingemiscētes, quod
interim obnoxij multis incommodis distrahimur à tuo
consortio: unde nobis tum deniq; perfecta felicitas pfi-
ciscetur, quum aperta iam facie uidebimus regē ac pa-
trcm nostrum in decore gloriae suæ. Hanc fiduciā non
nobis præbent nostra merita, quæ scimus esse nulla: sed
tua benignitas, quæ filium totum nobis impendit, quæ
spiritum coelestem uelut arabonē huius hereditatis im-
partit. Quod si dederis, ut constanter perseueremus in
filio tuo Iesu, non poteris nos à regni tui consortio se-
iungere: cui cum eodem filio & spiritu sancto debe-
tur omnis honor, decus, & gloria in æterna secula.
Amen.

Fiat uo-

Fiat uoluntas tua.

ATER altor ac moderator omnium, Die Martis.
 quos tuus filius agnoscit fratres: ag-
 noscit autem quicumq; sincera fi-
 de nomen ipsius in baptismo profissi
 sunt, clamant è terris filij tui ad te coe-

b 3 los

PRECATIO DOMINICA

los inhabitantem, & ab omni rerum conditarum mutabilitate procul semotum; optantes quidē uenire in cōsortium regni tui cōlestis, quod nullo malorum admixtu uilitatum erit: sed intelligunt ad eam tranquillitatē non recipiendos, nisi qui hic interim pijs studijs meditantur esse, quod illic futuri sunt. Idem enim regnū est, eadem ciuitas cōlestium ac terrestrium, nisi quod hic interim colluctatio grauis est cum carne, cum mundo, cum satana. Et isthic tamen si non est quod cruciet, aut contamineat felicitatem beatorum spirituum, est tamen quod ad consummationem felicitatis desideretur: nimirum ut omnia filij tui membra colligantur in unum, totumq; corpus purum & integrum suo iungatur capiti. Itaq; fiet, ut neq; Christus ullum suorum membrorum desideret: nec animæ priorum desiderant sua corpora, quæ ut in terris habuerant cōsortia afflictionū, ita cupiunt in cœlis à gaudiorum consortio non separari. Porro regni cōlestis concordia hic in terris meditantur, qui quandiu uersantur in mortali corpore, uelut germani & obediētes filij, studēt ea facere, quæ tua dictat uoluntas, non ad quæ sollicitat cupiditas: non dijudicantes quare tu hoc aut illud uoueris, sed satis habentes quod ita sit tua uoluntas, quæ n sibi persuasum habent nihil uelle, nisi quod est optimū. Quæ sit autem uoluntas tua, ex unigenito filio tuo didicimus. Ille uolūtati tuæ fuit obediens usq; ad mortem, & hanc uocem nobis deprompsit: Pater, si fieri potest

PER ERASMV M. ROTEROD.

potest, transfer à me poculum hoc: ueruntamen fiat quod tu uis, non quod ego: ut iam pudeat quemuis hominē suam uoluntatem præferre tuæ. Habet caro uoluntatem suam, quā tenere deamat homo: habet mundus uoluntatem suam, habet satanas uoluntatem suam à tua multum diuersam. Caro enim concupiscit aduersus spiritum, quem nobis impertisti: & mundus sollicitat ad amorem rerum fluxarum: & satanas uult ea, quæ pertrahunt homines in æternum exitium. Nec satis est in baptismo nos esse professos fore dicto audientes tuis iussis, ac renunciaſſe imperio satanæ, nisi per omnem uitā constanter id præstemus, quod sumus professi. Sed hoc præstare non possumus, nisi tu uires adideris conantibus: ut iam nō nostra uoluntas, sed tua pater in nobis operetur, quod tua sapientia iudicauit esse optimū. Qui carni uiuunt, tibi mortui sunt, & iā filij tui non sūt. Quin & filiis tuis quādiu corpus hoc terrenum circūferimus, subinde negocium facessit carnis uolūtas, tuæ præire gestiē. Da ut semper tua uincat uoluntas, siue mori nos uis, siue uiuere, siue affligi, ut corrigamur: siue subleuari, ut tuæ benignitati gratias agamus. Satanæ uoluntatem sequuntur, qui sacrificant idolis: qui conuicijs incessunt adorandum filium tuum Iesum: qui diffidūt illius promissis: qui rebellionem parant Euangelio: qui per inuidiam exitiū moluntur proximo: qui per fas, per nefas in hoc mundo properant ditescere: qui foedis uoluptatibus inquit

PRECATIO DOMINICA

nantur. At tua uoluntas est, & corpus & animum ha-
bere purum & castum ab omnibus inquinamentis hu-
ius seculi: tuum, filijq; tui honorem anteponere cate-
ris omnibus: nemini irasci, nemini inuidere, neminē ul-
cisci, sed pro malefactoribus repēdere beneficium: denique
famem, exilium, carcerem, cruciatus, mortem perpe-
titi, quā à tua sancta uoluntate discedere. Hoc ut
indies magis ac magis prestare ualeamus, adiua pa-
ter cœlestis, ut indies caro minus reluctetur spiritui no-
stro, ut spiritus noster magis ac magis unanimis fiat
spiritui tuo. Et quēadmodū nūc multis in locis parent
uoluntati tuæ, qui obediunt Euangelio filij tui, ita idē
fiat per uniuersum terrarum orbem, ut omnes intelli-
gant te solum esse rerum omnium monarcham, tuisq;
diuinis legibus uolentes ac lubentes obeant in terris,
quemadmodum in cœlis nullus est, qui tuæ uoluntati
repugnet. Nec possumus efficaciter uell. quod tu uis,
nisi tua diuina uoluntas nos attraxerit. Iubes ut tuæ
morē geramus uolūtati: neq; enim filiorū nomen pro-
merebimur, nisi paternis iussis per omnia fuerimus ob-
sequentes. Sed tua pietas, quæ nos nihil promeritos
ad hoc honoris adoptare dignata est, eadem dignabi-
tur & promptam & constantem largiri uoluntatē,
ne qua in re diuinæ uoluntatis tuæ præsriptum præ-
tergrediamur: sed mortificata carne nostra tuo spiri-
tu agamur ad omnia quæ pia sunt, grataq; oculis tu-
is: ut & tu pater agnoscas filios non degeneres, & fi-
lius

PER ERASMV M ROTEROD.

lius tuus agnoscat fratres germanos, hoc est, uterq; su-
um in nobis agnoscat beneficium, quibus est cōmunis
cum spiritu sancto gloria in aeterna secula. Amen.

Panem nostrum.

PRECATIO DOMINICA

PATER noster celestis, q̄ tua ineffabili benignitate largiter pascis / omnia, quæ mirabiliter condidisti, p̄spice & nobis tuis filijs in celestem familiam selectis, & ex te pendentibus, spiritualement ac celestem alimoniam: ut tuæ uoluntati seruiētes, adoleamus et grandescamus quotidianis uirtutum auctibus, donec iuxta naturæ nostræ modum perueniamus ad perfectū robur plenitudinis, quæ est in Christo Iesu. Filij huius mundi quandiu non sunt abdicati, sed parentibus utuntur propicijs, nō sunt solliciti de uictu, nimirum prospiciente ipsis benignitate paterna. Nos autem multo minus sollicitos esse conuenit, quos Iesus filius tuus docuit abijcere omnem solitudinem crastini: confirmans patrem tam opulentū, tam benignum, tam amantem, cui tantopere curæ sumus, non commissurum, ut quum passeret, ilis etiam uigis de uictu prospiciat: quū lilia pratenſia tanto decore uestiat, nobis ad filiorū honorē cooptatis uestis desit aut cibus corporis. Sed illa potius omnibus neglectis quærenda, quæ pertinent ad regnū tuū, cuiusq; iusticiā. Neq; enim tibi placet iusticia Phariseorū, quæ carnalis est, quū tui regni iusticia spiritualis sincera fide constet, & charitate non ficta. Non magnū est tuæ largitati corpusculū hoc pane frumēticio pascere, quod etiam si non pereat fame, tamen morbo, senio, alioue causa breui sit periturū: sed filij spirituales à patre spiri-

tuum

PER ERASMV M ROTEROD.

tuum spiritualement illum ac celestem panem flagitamus, per quem uere uiuimus omnes, qui filij tui uere nominamur. Is est sermo tuus omnipotens uitæ largitor & altor, quem nobis de cælo mittere dignatus es fame perreuntibus. Non enim explebat animū nostrum panis philosophorū aut phariseorū: sed panis ille tuus, quē nobis misisti, uitā reddidit mortuis: de quo quisquis ederit, nō morietur in æternū. Per hūc panē reuiximus, per hūc alimur ac saginamur, et adoleſcimus ad perfectū robur spiritus. Hic nobis quondie traiciendus in anīe uisara: nec salutaris est, nisi tu pater quotidie dederis. Corpus unigeniti tui panis est, cuius participes sunt oēs, qui uersantur in magna domo tua, quæ est ecclesia. Unus panis est, omnium cōmunis, quēadmodū et nos unū corp⁹ sumus, cōstans ex mēbris diuersis, sed eodē spiritu uegetatis. Verū hic quāquam ab oībus ſumitur, multis tamen adfert mortem. Non enim adfert uitam, nisi tu dederis quotidie, addēs tuæ gratiæ celestis condimentū, ut sumentibus sit salubris. Veritas est filius tuus, & ueritas Euangelica panis est, quem nobis reliquit in alimoniam spiritualement. Et hic panis multis amarus est, qui animi palatum febri malarum cupiditatum habent infectum. Quod si tu pater cū porrexeris, suauis erit, reficiet afflictos, eriget collapsos, robur addet infirmis, eriget pusillos, deniq; & uitam conferet æternam. Quoniā aut infirmitas humanæ naturæ semper in deterius prolabitur: quoniam animus quotidie multis

PRECATIO DOMINICA

multis impetitur aricibus: quotidie tuo pane filios confirmes oportet, impares alioqui futuros tot tam ualidis hostibus, tot assultibus, tot terculamentis. Quis enim ferat esse mundi ludibrium, relegari, protrudi in carcerem, uindari, damnari, torqueri, exui facultatibus, spoliari uxore charissima ac dulcissimis liberis: denique crudeli morte perimi, nisi fuerit tuo celesti pane subinde confirmatus? Qui docet Euangelicū sermonē, porrigit nobis hunc panem: sed frustra porrigit, nisi tu dederis. Cōplures sumunt corpus filij tui: cōplures audiunt sermonem Euangelicū, sed nihilo uegetiores discunt, quā uenerant: propterea quod non promerentur, ut tu pater illis porrigas inuisibiliter. Hunc igitur panem benignissime pater imparti filiis tuis quotidie, donec eo uesci contingeret in mensa tua celesti, quæ regni filios feliciter explebit penne copia ueritatis æternæ, quæ perfrui perfecta felicitas est, nescis desiderium alterius rei, siue quæ in cælis est, siue quæ in terris. In te enim uno sunt omnia, et extra te nihil est, quod sit expetendum, qui cum filio tuo Iesu, cumque spiritu sancto uiuis et regnas in omnia secula. Amen.

Et remitte

PER ERASMV M ROTEROD.

Et remitte nobis.

EST quidem illud tuæ uoluntatis pater celestis, autor pacis, et amator concordie, ut filij tui quos tua bonitas tot unanimatis uinculis copulauit, quos eodē animas spiritu, eodē baptismo

Die Iouis.

UNIVERSIDAD DE
PRÆCATIO DOMINICA,

baptismo purgas, in eadē domo quæ est ecclesia soas
cōmunibus ecclesiæ sacramentis foves, ad eandē hære
ditatem regni cœlestis ex equo uocasti, quo sine fir
miores in tua familia uiuant unanimes, neque quicquā
dissidij sit inter eiusdem corporis membra, sed mutua
charitate copulentur: tamen quoniam adhuc mortale
corpus circumserrunt, fieri uix potest, quin per imbecil
litatem naturæ quedam incidant offensæ, quæ frater
ne concordie serenitatem, si nō extinguant, certe ob
rubeant, extincturæ tandem ni tua clementia quotidie
condonet, quotidie peccantibus. Quoties autem fratres
nostros offendimus, offendimus & te pater, qui iussi
sti, ut proximum nostrum non secus diligamus, quā
nos ipsos. Sed filius tuus non ignorans imbecillitatem
membrorum suorum, & huic nalo cōm. nstrauit reme
dium, in certam spem uocans nos, fore ut tua clemen
tia remittat nobis peccata nostra, si nos u. assim ex ani
mo condonauerimus, quod frater peccauit in nos. Est
autem æquissima impetrandæ ueniæ cōditio, quā præ
scripsit filius tuus Iesus. Etenim quātā in fronte de
precatur uindictam patris, qui leuem offensam in fra
tre suo parat ulcisci? Quo tandem ore tibi dicit: remit
te iram, quum ipse perseueret irasci proximo? Qua fī
ducia se iactat membrum filij tui, qui quum immunis
esset ab omni delicto, te pro parricidis in cruce depre
catus est, ut ignosceres, qui ipse peccatis obnoxius non
uult ignoscere fratri, in quem & ipse subinde peccat:

ut hic

PER ERASMV M ROTEROD,

ut hic sit potius mutua ueniæ permutatio, quā igno
scentia. In gratum est oculis tuis sacrificium, quod of
fert iræ memor, & concordie sarcientiæ negligēs. Ita
nos docuit filius tuus, etiam ad altare relicto munere,
properandum ad fraternæ pacis reconciliationem. En
pater optime, sequimur quod tuus docuit filius: imita
mur quod ille præstitit, si agnoscis à filio præscriptā
conditionem (nec dubium est quin agnoscas) largire
quæsumus cuius ille spem certā nobis præbuit. Sic ille *Joannis*
16: nos iussit orare, neque semel confirmauit nos exora
turos, quicquid abs te in ipsius nomine peteremus. Præ
buit ille petendi fiduciam, tu per illum largire petenti
bus ueniam. Agnoscimus imbecillitatem nostram, &
hinc intelligimus quod turpitudinis essemus prolapsu
ri, nisi tua c. odia nos arceret à uitijis grauioribus.
Et hanc ipsam infirmitatem tua pietas reliquit in no
bis aduersus insolentiæ periculum, remedium. Quoti
die labimur, ut quotidie tuam glorificemus clementi
am. Da pater ut possimus ex animo condonare fratri
bus nostris, & concordēs inter nos te semper habe
mus propiciū: & si quid offendimus, sicut offendi
mus frequēter in multis, emendet nos tua paterna cor
rectio: modo ne abdicēs, modo ne exheredes, modo ne
conijcias in gehennam. Semel in baptismo condonasti
peccata omnia, non erat isthuc satis tuæ erga nos pie
tati, quotidianis etiam filiorum tuorum delictis osten
disti certum ac paratum remedium. Pro quo tuæ beni
gnitate

PRECATIO DOMINICA

gnitati gratias agimus, qui per filium tuum ac spiritum
sanctum tantis beneficijs nos dignaris in gloriam san-
ctissimi tui nominis perennem. Amen.

PER ERASMV M ROTERO D.

Et ne nos inducas in tentationem.

ATER noster caelos inhabitans, quam ^{Die Ver}
quam nihil est quod te propicio uehe-
menter extimescimus, & mutua char-
ritas nos filios tuos firmiores reddit
aduersus omnem malorum incursum:

tamen considerantes humane naturae imbecillitatem,
& incerti, quos tua bonitas dignos iudicet, ut ipsos
in amore tui confirmet usque ad huius uitae finem, in
qua quamdiu uersamur, mille modis sollicitamur ad ru-
inam, non possumus esse securi. Tota haec uita undique di-
aboli laqueis est plena. Nusquam cessat tentator ille,
qui non ueritus est & filium tuum Iesum technis suis
aggredi. Reputamus quot satanae machinis impetitus
sit seruus tuus Iob. Recordamur Saulem prius electum,
post reiectum à conspectu tuo. Meminimus Dauid, qui
dictus erat uir secundum cor tuum, eò turpitudinis per-
tractum, ut adulterium homicidio copularet. Videmus
Solomonem, cui in principio regni dederas sapientiam
ultra mortales omneis, eò dementiae perductum, ut pe-
recrinis simulacris immolaret. Venit in mentem, quid
acciderit apostolorum tuorum principi, qui forte usque
ad mortis societatem animum professus ter dominum
suum abiurauit. Haec atque huiusmodi multa cum con-
sideramus, non possumus non horrescere temptationis
periculum. Atque in hoc metu nos tua paterna pietas

PRECATIO DO. PER ERAS. RO.

esse perpetuo uoluit, ne dormitantes & oscitantes inciperemus nostris praesidijs fidere: sed iugiter aduersus tentatoris assaultus, sobrietate, uigilantia, precatione nos muniremus, ut nec hostem prouocaremus, ne mores imbecillitatis uirium nostrarum, & tamē aduersus ingruentem tentationis procellam infractis animis consistamus, tuo freti praesidio, sine quo nihil possumus. Pateris tu quidem nonnunquam incidere tentationes, uel ut explores, spectatamq; reddas tuorum tolerantiam, quemadmodum tentatus est Iob & Abraham: uel ut huiusmodi flagellis castiges & emendes delicta nostra: sed quoties id pateris, rogamus, ut idē tentationis facias felicem exitum, ac uires impartias ponderi malorum irruentium pares. Ingens periculum est, quoties intētatur bonoru & direptio, exilium, probra, carcer, uincula, diri cruciat⁹ corporū, mortes horrendae. Sed non minus discriminis est à prosperitate blandiente, quàm ab aduersis terrorem ingerentibus. Cadunt à dextris pariter ac sinistris innumeri. Alij metu poenarum territi sacrificāt dēmonijs: alij fracti malis, blasphemijs afficiunt adorādum nomen tuum. Rursus alij uenenato poculo felicitatis mundanae inebriati, spretis tuis dotibus, reuoluūt in uoluationē coeni prioris: uelut Euangelicus ille filius, qui prodacta cum scortis omni paterna substantia, eō misericorditer perductus est, ut porcis etiam suas siliquas inuideret.

Scimus

PER ERASMV M ROTEROD.

Scimus aduersarium nihil in nos posse, nisi tu permiseris. Proinde non recusamus obijci quibuscumq; periculis, modo tua clementia, & aduersarij insultum, & nostras uires modereris. Sic enim fiet, ut etiā si quando fuerimus inferiores in congressu, tamē hoc tua sapientia uertat in bonum nostrum.

Sic uicit filius tuus semper adorandus satanam, sic carnē,

sic mundum, ut quū

maxime uide

retur op

pressus, trium

pharet maxime. Ac no

bis ille pugnauit, nobis uicit,

nobis triumphauit. Vincamus & nos

illius exēplo, tuo praesidio per spiritum sanctum ab uicibus prodeuntē in omnia secula. Amen.

c 2 Sed libera

Sed libera nos à malo.

PATER omnipotens, tua gratuita benignitas nos semel à peccatis expiatos, ab impurissimo patre diabolò liberauit per Iesum Christum filium tuum, et in honorem nominis ac hereditatis adoptauit: sed ita, ut quādiu uersamur in terris, perpetua lucta sit cum hoste, nihil non molirent, ut nos quibus inuidet tuum beneficium, in suum ius retrahat. *Horrescimus animo, quoties recordamur quā fecdum patrem habuerimus, quum essemus mancipia peccati, quā infelici hereditati fuerimus destinati, quā immiti seruiuerimus domino. Nec ignoramus illius obf. inatam maliciam, nō solum uiribus, sed mille etiam artibus ac dolis instructam in nostrā perniciem. Nunquā dormit, nunquā cessat, sed semper obambulat, ueluti leo fame rugiens, captās, queritās, ac uenans quem deuoret. Nimirum tui pater est dissimilimus. Tu nim natura bonus ac beneficus, ouē erraticam reportas ad ouile, morbidam sanas, extinctā ad uitam reuocas, inimicos etiam tuos blasphemos in sanctū nomen tuū, amore tuo praeuenis, et ad salutē eternā inuitas. Ille odio insatiabili erga nos, à quibus nunquā lesus est, nihil aliud molitur, quā ut quā plurimos secum in exitium pertrahat. Insignis cuiusdam maliciæ est, gratis nulloq; suo cōmodo uelle per-*

Die Sabati.

c 3 dere

PRECATIO DO. PER ERAS. ROT.

dere, à quo quis non est iniuria laceffitus. At hic suo
etiam malo imminet in malum coru, quos tu in tutelā
tuam seuocasti. Non tu illum talem cōdideras, sed eō
malicie delapsus est, posteaquā sibi placēs, tuæ ma-
iestati subiectus esse noluit. Proinde stimulat⁹ inui-
dia, primos nostri generis parentes, arte circūuentos
pellexit in mortem, inuidens illis paradisi uoluptates,
quū ipse sese cœli gaudijs spoliasset. Nunc etiā acro-
ribus inuidiæ stimulis uritur, quod paradiso exclusos
subuehis in cœlum: quod morti destinatos per fiduciā
in Iesum filium tuum ad beatam immortalitatem in-
uitas: quod ipsius etiam maliciam uertis in cumulum
tuæ gloriæ, nostræ salutis. Proinde quanquā ille mul-
tis merito formidabilis est, tamen consolatur nos tua
bonitas: quæ plus potest ad salutem, quā in uniuersa il-
lius malicia ad perniciem. Agnoscimus nostram im-
becillitatem, sed non expauescimus hostis incursum,
siue uiuimus, siue morimur, quandiu te merebimur
habere protectorem. Non metui⁹ exitiū ab illo ma-
lo, quandiu cōtinget adherere bono. *Hæc nota* filio-
rū tuorū pater eterne si pia sunt, si iuxta formā à fi-
lio tuo Iesu præscriptā concepta, certa nos habet fidu-
cia, tuam bonitatem præstaturam quod petimus.

DOMINICAE PRECATIO

nis finis.

Amen.

